

Fwencuengh Goksadsad

壮 欢 里 的 光 芒

Dungh Muz sij Siz Bungzcwngz hoiz

东 木 著 石 鹏 程 译

Boux lwgnyez mbouj miz liengj, aeu swhgeij buet, aeu swhgeij bae buekmingh. Youq diemj neix, raeuz caijsaq ndei, youq seiz gungzhøj ndaej bohmeħ ndiepgyaez raixcaix: Caiq baenzlawz nanz hix mbouj ndaej dingzhag, caiq baenzlawz dwgrengz hix mbouj ndaej mbouj bae doegsaw. Mbouj lumj geij boux nuengxdangz, caeux couh cab haeuj rog biengz, daengx ciuh vunz youzlangħ mbouj dingħ, aen ranzyouq mbouj dingħ. Raemj fwnz、rap raemx、gip byaek、gueng gaeq、saeg buh、ndaem gyaj、sou haeux, raeuz mbouj miz saek yiengħ mbouj rox, mbouj miz saek yiengħ guh mbouj baenz. Cigdaengz hwnj gauhcungh, gou vanzlij daenj gouh haizgaijfang byoengq congħ ndeu, genhciz le sam bi seizgan; lij ciengzseiz miz saek donq gwn mbouj imq dem, mizseiz hix iek baenz cungj siengj cung daengz gwnz cauħcangz ra ragħaz daeuj gwn dingj iek dem. Rom ngaenzsaw gig nanz, raeuz youq gij ndaw riu bouxwnq majhung, ndaw raemxda daiq miz riu, ndaw sim cix mbouj fug saekdi. Gou rox, daxboh caeuq gij sing fwen goksad de, lumh gvaq gij moengzloengz seizcoz gou haenx. Neix hawj gou siengqsaenq, gvaq diuz dietloh raez youh laeg haenx le, gvaq diuz roenbya raezrangħ haenx le, miz diuz roen ndeu cingq doeng coh gizgyae.

Gingj ndei rim da, hoenzfwj gvaq da. Singfwen buenx daxboh daj ndaw mbanj byaij haeuj hawsingz, aeu raemxanh daeuj san gij siengjmuengħ swħgeij. Baez yaep da, seiqgyaiq boekbienq. Doengħbaez gij hojceħ byuk heu de, bienqbaenz gauhsuz lezceħ, suzdu daj seiq hajcib goengleix daezswng daengz song sam bak goengleix, mbanj aen baedauq suzdu gaenq yawj haj bak goengleix dem. Doengħci lumj duz roeg mbin seiqlengq nei, loh lingq bienq loh bingz, haet bae haemħ daengz, bae goekmbwn cungj mbouj suenq gyae. Fwencuengħ caeux couh mbin gvaq ndaw guek rog guek, aeu gojgaeq Mbanjcuengħ lwnħ hawj vunzlai. Aen hojceħ seizdaih moq gaenq cugciemħ bienqbaenz dengiva、gihgaiva caeuq sinsizva, daxboh duiyouh gvaqlaeng naengħ youq gwnz doengħci caemħcaiq bae canħgvanh doengħci canjdingħ le cij doeksaet yat, de angqvauvau dwk naeuz, gij saeh neix lumjbaenz baedfwen lwnħ gvaq nei.

Gaxgonq, gou cungj mbouj rox, nyinhnaeuz Fwencuengħ diuh genjdanħ, mbouj ndei dingq, nanz ndaej eu daengz ndawsingz, couh lienz gou Bouxcuengħ neix, mizseiz hix dingq mbouj rox. Yiengħneix, daj ndaw sim miz di dingjdangj, couh lumj boux lwgnyez mwh fanjgoet nei, doiqdingj bohmeħ swħgeij. Gou gaenq hozoiq dwk nyinhnaeuz, gij go Yangħgangj Daizvanħ haenx, diuh ndei dingq, swz gyaundeĩ, engq yungzheih gamjdoengħ simvunz. Doeklaeng cij laeglemx dangħeiq, yiengħhaenx mboujgvaq dwg gij vunz nienzoiq seiz bouxwnq baenzlawz gangj, swħgeij hix riengz dwk baenzhaenx gangj hane, youq ndawbiengz yaepda couh gvaqbae liux.

Mwh doegsaw, gou aenvih ciengzseiz faen mbouj cing yaem soengqħeiq caeuq mbouj soengqħeiq, deng mbanj lwgnyez riuloengħ, gyoengqde lij daegdaengq ei gou gangjvah. Neix hawj gou mbouj onj, doxdingj gij vahdoj yingjyangj gou gangj bujdunghva haenx, mizseiz lij gag roxnyinh

没有雨伞的孩子，需要自己奔跑，需要自己去拼命。在这一点上，我们是幸运的，在贫寒中被父母深深地宠爱：再怎么困难也不能辍学，再怎么艰辛也不能放弃读书。不像几个堂弟，早早混杂于社会，一辈子漂泊不定，居无定所。砍柴、挑水、拣菜、喂鸡、洗衣、插秧、收谷，我们无一不会，无一不能。直到上了高中，我依然穿着一双破洞的解放鞋，坚持了三年之久；还经常有吃不饱的无奈，有时也会饿到有种想冲到操场寻找草根充饥的冲动。筹集学费艰难，我们在别人的嘲笑讥讽中长大，泪中带笑，内心却高贵不屈。我知道，父亲和他歌声里的光芒，抚过我年少的迷茫。这让我坚信，幽深的铁路线之后，无尽的山路之后，有一条正是通往远方的道路。

风物满目，云烟过眼。歌声伴随父亲从村庄走向城镇，在汗水里编织着自己的梦想。弹指一挥间，神州大地风云变幻。当年的绿皮火车变成高速列车，时速从四五十公里提升到两三百公里，甚至一些城际列车时速已近五百公里。动车如飞鸟一般掠过天南地北，天堑变通途，朝发夕至，天涯海角不再是距离。壮欢早就飞过了大江南北，成为叙说八桂大地故事的标配方式之一。新时代的火车已逐渐电气化、机械化和信息化，这让退休以后的父亲坐上动车并参观动车展厅后大为惊叹，喜悦之情溢于言表，他说，过去的一切恍惚如梦，像歌仙的传说一样。

以前，我总是无法理解，觉得壮欢旋律平缓，调子简单，花样太少，难登大雅之堂，甚至连我这样的壮族人，有时也听不懂。于是，从心底里有所抗拒，就像叛逆期的孩子，对抗着自己的父母。我曾天真地以为，那些港台的流行歌曲，唱腔多样，歌词优美，更易打动人心。后来才悄然感叹，那只是年少时潮流里的人云亦云，长长岁月里的昙花一现而已。

读书的时候，我因为常常分不清送气音与不送气音，遭到一些孩子的嘲讽，他们还有意无意地模仿我讲话的口音。这让我不安，抵触这影响我发出理想普通话语音的方言，有时甚至觉得无地自容。为什么要讲壮语呢？在长达数年的小学、中学时期，我身上散发着郁郁寡欢的气息，总是习惯将自己隐藏起来。填写自己的民族成分时遮遮掩掩，暗地里发誓要把普通话说得更标准，名正言顺地弥补我在口音上的缺陷。

如今，我再也不畏惧“坡”“波”不分的口音，也不再为自己会说壮语而感到羞愧。每当女儿字正腔圆地与我讲话，茫茫然中我不知所措，或是为了退化的壮语，或是为了壮欢曾经的过往。偶尔翻起那本比我还老的壮欢手抄本，心里愧疚万分，纱纸上的粗糙文字，跳跃成歌声，却物是人非。直到祖辈、父辈一一远离，我还是没有学会壮欢，内心充满了遗憾的灼烧感和无力感。

三

今天，我拼命跟慕柏解释，壮欢旋律简洁，调子质朴，毫无做作。山歌内容随机应变，见物唱物，见人唱人，更有对生活、对当下的思考和理解，可谓雅俗共赏。壮欢也可喻为“壮弯”，表达曲折，不过于直白，追求蕴藏在生活里的寓意，表达非常形象。他一边听我说，一边认真记录，似懂非懂。

我们就在这龙吐山都察院的庙里，朝拜着乡民供奉的明代的两位壮欢歌仙：妣旷、妣贡。她们立于石崖，神情淡雅，手拿装满螺蛳的提篮。身边还供奉着一位都察院的清官韦老爷。据说妣旷、妣贡这两姐妹，从小聪慧过人，自学自编山歌。她们勤劳，却没有土地，难以养活自己，于是常在田野中寻找螺蛳补给生活。一路唱歌一路来，歌声吸引了许多人，大伙儿常常忘了耕田做饭，就连山边的藤条都随歌起舞。机缘巧合，在都察院清官韦老爷的帮助下，两姐妹落户龙平，在此生活传歌。壮欢便长久地流传下来，成为当地村民妙不可言又必不可少的娱乐活动。

这是我第一次在庙宇里看到同时供奉着壮族的平民与官员，且两者平起平坐。这是当地人的眷恋吧。可见对于能带来真善美的人与物，大家是愿意接近的，愿意去信仰的。两姐妹成了当地壮族人心中的神仙，永久供奉，与山河同在，与日月同辉。

mboujmiz naj raen vunz. Vih gijmaz aeu gangj Vahcuengħ ne? Youq doeg siujyoz、cunghyoz geij bi neix, gou simnyap lai sim’angq noix, cungj sibgveng yo swħgeij hwnjdaeuj. Dienzsij gij minzczuz cingzfaenh seiz hix cw’goemq dwk, laeglemx gag mieng aeu gangj ndei bujdunghva, gaij gij yaem Vahcuengħ bae.

Seizneix, gou caiq hix mbouj lau“b”“p”mbouj faen lo, hix mbouj caiq vih swħgeij rox gangj Vahcuengħ cix roxnyinh najmong. Moix baez dahlwg yungh bujdunghva caeuq gou gangjvah, aen sim gou cungj nyapnyuk liux, dwg aenvih vunz gangj Vahcuengħ noix liux, roxnaeuz dwg mbouj miz vunz eu Fwencuengħ cungj mbouj cingcuj. Saekseiz fan bonj Fwencuengħ beij gou lij geq haenx, ndaw sim gou najmong raixcaix, gij cihsaw gwnz ceijsa, diuqyet baenz singfwen, hoeng cix dingq mbouj rox lo. Cigdaengz ciuhgoeng、banboh daiħ dam daiħ lizgyae, gou lij caengz hag rox eu Fwencuengħ, nyinhnaeuz najnyaenq caeuq simcieg raixcaix.

Sam

Ngoenzneix, gou buekmingħ caeuq Mubwz gejhoiz, Fwencuengħ senzliz genjgez, diuh saedsoħ, mbouj cang saek di. Gij neiyungz fwen gaenriengz bienqvaq, raen doxgaiq eu doxgaiq, raen vunz eu vunz, lwnħ gij naemjngeix nem roxyiuj de doiq gwndaenj caeuq seizħeiq haenx, bouxboux dingq ndaej rox. Fwencuengħ mbouj cigsoħ byaujdaz gij eiqsei okdaeuj, cixdwg gangj gizlawz lwnħ gizneix, hingzsiengq raixcaix. De doq dingq gou gangj, doq nyinhcaen geiqloeg, lumj rox mbouj rox.

Raeuz couh youq ndaw miuh Byalungzdu Duhcazyen neix, baiq song boux baedfwen Fwencuengħ ciuz Mingz daiħ lwgminz cungj bae gungq haenx: Dazgvang、Dazgung. Gyoengqde ndwn youq gwnz dat, saenzcingz damħyaj, fwngz gaem aen swx cang rim lwgsae ndeu. Henz ndang lij gungq bouxhak mbouj dam Veiz daxgoeng Duhcazyen ndeu. Dingq gangj Dazgvang、Dazgung song dahsau neix, daj iq couh coengmingz gvaq vunz, gag hag gag bien fwen. Gyoengqde gaenxguh, cix mbouj miz reihnaz, nanz ndaej ciengx swħgeij, yiengħneix ciengzseiz youq ndaw naz ra lwgsae daeuj bangbouj gwndaenj. Itloh eu fwen itloh daeuj, sing fwen supyinx haujlai vunz, vunzlai ciengzciengz lumz cae naz cawj ngaiz, couh lienz diuz gaeu mienħ bya cungj riengz singfwen diuq foux hwnjdaeuj. Cingq ngamj, ndaej Duhcazyen Veiz daxgoeng bangcoh, song beixnuengx an’gya Lungzbingz, youq gizneix swngħhoz eu fwen. Fwencuengħ couh baenzneix ndaej cienz roengzdaeuj, bienqbaenz hangħ hozdung guh’angq vunzmbanj dangdieg ndeiraeuħ ndeu.

Neix dwg gou baez daiħ’it youq ndaw miuh yawjraen doengzcae z gungq lwgminz caeuq bouxhak Bouxcuengħ, caemħcaiq naengħ doxdaengħ. Neix dwg gij niemħsiengj vunz dangdieg ba. Yawj ndaej ok, doiq gij vunz caeuq doxgaiq ndaej hawj cunz daiq daeuj caen sienħ ndei haenx, caezgya cungj nyienħ bae ciepgaenh, nyienħ bae saenq de. Song cejnuengx bienqbaenz bouxbaed ndaw sim vunz Bouxcuengħ dangdieg, ciengxlwenx gungq, caeuq byadah caez youq, caeuq rongħndwen daengngoenz caemħ rongħ.